

2017. május 17., szerda

P8_TA(2017)0216

A magyarországi helyzet

Az Európai Parlament 2017. május 17-i állásfoglalása a magyarországi helyzetről (2017/2656(RSP))

(2018/C 307/09)

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Európai Unióról szóló szerződésre (EUSZ), különösen annak 2., 6. és 7. cikkére,
- tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájára, különösen annak 4., 12., 13., 14., 16., 18. és 21. cikkére,
- tekintettel az emberi jogok európai egyezményére és az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlatára, különösen a *Szabó és Vissy kontra Magyarország*, a *Karácsony és mások kontra Magyarország*, a *Magyar Keresztény Mennonita Egyház és mások kontra Magyarország*, a *Baka kontra Magyarország* és az *Ilias és Ahmed kontra Magyarország* ügyekre,
- tekintettel az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatára és a számos, valamennyi tagállamra nézve kötelező emberi jogi ENSZ-szerződésre,
- tekintettel a Bizottság „A jogállamiság megerősítésére irányuló új uniós keret” című, 2014. március 11-i közleményére (COM(2014)0158),
- tekintettel a magyarországi helyzetről szóló, 2015. december 16-i⁽¹⁾ és június 10-i⁽²⁾ állásfoglalásaira, „Az alapvető jogok helyzetéről: magyarországi normák és gyakorlatok” című, 2013. július 3-i⁽³⁾, a közelmúltbeli magyarországi politikai fejleményekről szóló, 2012. február 16-i⁽⁴⁾, és a magyar médiatörvényről szóló, 2011. március 10-i⁽⁵⁾ állásfoglalására,
- tekintettel a magyarországi helyzetről az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottsága által 2017. február 27-én tartott meghallgatásra,
- tekintettel a magyarországi helyzetről 2017. április 26-án tartott plenáris vitára,
- tekintettel a 27 tagállam vezetői, valamint az Európai Tanács, az Európai Parlament és az Európai Bizottság által tett 2017. március 25-i római nyilatkozatra,
- tekintettel az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Közösséget létrehozó szerződés módosításáról szóló lisszaboni szerződés kihirdetéséről szóló 2007. évi CLXVIII. törvényre, amelyet a Magyar Országgyűlés 2007. december 17-én fogadott el,
- tekintettel az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésének 2017. április 27-i 2162 (2017) számú, „Aggasztó fejlemények Magyarországon: a nem kormányzati szervezetekről szóló, a civil társadalmat korlátozó törvénytervezet és a Közép-európai Egyetem lehetséges bezárása” című határozatára,
- tekintettel az Európa Tanács emberi jogi biztosának a menedékkérők automatikus fogva tartását engedélyező új magyarországi törvényről szóló, 2017. március 8-i nyilatkozatára, valamint a Magyar Országgyűlés elnökéhez intézett 2017. április 27-i levelére, amelyben kérte a külföldről támogatott nem kormányzati szervezetekről szóló törvényjavaslat elvetését,
- tekintettel a Bizottság azon határozatára, hogy kötelezettségzegési eljárást indít Magyarország ellen a nemzeti felsőoktatásról szóló törvényt módosító törvénnyel kapcsolatban, valamint tekintettel a többi, Magyarország ellen folyamatban lévő és várható kötelezettségzegési eljárásra,

⁽¹⁾ Elfogadott szövegek, P8_TA(2015)0461.

⁽²⁾ HL C 407., 2016.11.4., 46. o.

⁽³⁾ HL C 75., 2016.2.26., 52. o.

⁽⁴⁾ HL C 249. E, 2013.8.30., 27. o.

⁽⁵⁾ HL C 199. E, 2012.7.7., 154. o.

2017. május 17., szerda

- tekintettel a Bizottság által a magyarországi „Állítsuk meg Brüsszelt!” nemzeti konzultációra adott válaszra,
 - tekintettel Avramopoulos biztos 2017. március 28-án tett magyarországi látogatására,
 - tekintettel az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság által Timmermans alelnökhöz intézett levélre, amelyben a Bizottság véleményét kérték arról, hogy a határőrizeti területen lefolytatott eljárás szigorításával kapcsolatos egyes törvények módosításáról szóló törvény összeegyeztethető-e az uniós menekültügyi vívmányok rendelkezéseivel, valamint a törvényben említett intézkedések végrehajtása tekintetében az Alapjogi Chartával,
 - tekintettel eljárási szabályzata 123. cikkének (2) bekezdésére,
- A. mivel az Európai Unió az emberi méltóság tiszteletben tartása, a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség, a jogállamiság, valamint az emberi jogok – ideértve a kisebbségekhez tartozó személyek jogait – tiszteletben tartásának értékein alapul, és mivel ezek az értékek univerzálisak és közősek a tagállamokban (az EUSZ 2. cikke);
- B. mivel az Európai Unió Alapjogi Chartája része az EU elsődleges jogának, amely tiltja a bármilyen alapú – úgymint nem, faj, szín, etnikai vagy társadalmi származás, genetikai tulajdonság, nyelv, vallás vagy meggyőződés, politikai vagy más vélemény, nemzeti kisebbséghez tartozás, vagyoni helyzet, születés, fogyatékoság, kor vagy szexuális irányultság alapján történő – megkülönböztetést;
- C. mivel Magyarország 2004 óta az Európai Unió tagja, és mivel a közvélemény-kutatások szerint a magyar polgárok nagy többsége helyesli az ország európai uniós tagságát;
- D. mivel a Charta rendelkezése szerint a művészetek és a tudományos kutatás szabad, és a tudományos élet szabadságát tiszteletben kell tartani; mivel a Charta garantálja továbbá az oktatási intézmények demokratikus elvek figyelembevételével történő alapításának szabadságát;
- E. mivel az egyesülési szabadságot védelmezni kell, és az élénk civil társadalom létfontosságú szerepet játszik abban, hogy erősödjék a nyilvánosság részvétele a demokratikus folyamatban, illetve erősödjék a kormányok elszámoltathatósága jogi kötelezettségeik tekintetében, beleértve az alapvető jogok és a környezet védelmét, valamint a korrupció elleni fellépést;
- F. mivel a menedékjog garanciát élvez, tiszteletben tartva 1951. július 28-i Genfi Egyezményt és a hozzá csatolt 1967. január 31-i, a menekültek jogállására vonatkozó jegyzőkönyvet, továbbá az EUSZ-szel és az Európai Unió működéséről szóló szerződéssel (EUMSZ) összhangban;
- G. mivel 2016-ban a menedékjog iránti kérelmek 91,54 %-át elutasították; mivel 2015 óta a Magyarországon a menedékjog területén elfogadott új jogszabályok és eljárások arra kényszerítik a menedékkérőket, hogy egy olyan, a magyar területen található tranzitzőnán keresztül lépjenek be Magyarországra, amely naponta korlátozott számú – jelenleg 10 – személy számára teszi lehetővé a belépést; mivel nem kormányzati szervezetek többször is beszámoltak arról, hogy a magyar határon lévő migránsokat gyorsított eljárásban, esetenként kegyetlen és erőszakos bánásmódot alkalmazva viszszaakérszerítik Szerbiába, és védelem iránti kérelmüket nem vizsgálják meg; mivel a magyar kormány nem tett eleget azon kötelezettségének, hogy az uniós joggal összhangban áthelyezze a menedékkérőket;
- H. mivel az Európa Tanács emberi jogi biztosa az Emberi Jogok Európai Bíróságának megküldött, a kérelmezők Ausztriából Magyarországra való, a Dublin III. rendelet szerinti átadása miatt Ausztria ellen benyújtott két panaszra vonatkozó, 2016. december 17-i írásbeli észrevételeiben kifejtette, hogy „a Magyarországon az utóbbi hónapokban a menedékjogi szabályozás és gyakorlat terén bevezetett átfogó változtatások miatt jelentős annak a kockázata, hogy az oda visszaküldött menedékkérők emberi jogai sérülnek”;
- I. mivel terrorcselekmény elkövetésével vádoltak meg és börtönbüntetésre ítélték 11 menekültet (az úgynevezett „röskei 11-eket”), akik 2016. szeptember 16-án, egy nappal a Szerbiával közös magyar határ Magyarország általi lezárása után jelen voltak, így többek között 2016 novemberében egy tisztességtelen bírósági eljárás során Ahmed H. ciprusi illetőségű szíriai állampolgárt 10 éves börtönbüntetésre ítélték pusztán azért, mert a feszültségek oldására megafont használt, és három tárgyat hajított a határrendészekre;

2017. május 17., szerda

- J. mivel 2015. december 16-i állásfoglalásának elfogadása óta számos ügyben aggodalmak merültek fel, nevezetesen a közpénzek felhasználásával, a civil társadalmi szervezetek és emberjog-védők elleni támadásokkal, a menedékkérők jogaival, a polgárok tömeges megfigyelésével, az egyesülési szabadsággal, a szólásszabadsággal, a médiapluralizmussal és a Népszabadság bezárásával, a romák jogaival, többek között miskolci romák kilakoltatásával és a roma gyermekek oktatáson belüli szegregációjával, az LMBTI-személyek jogaival, a nők jogaival, az igazságszolgáltatási rendszerrel, többek között a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés lehetővé tételével, a Roma Parlament és a Phralipe Független Cigány Szervezet nem kormányzati szervezetek székhelyükről való kényszer-kilakoltatásával és a Lukács Archívum megszüntetésének veszélyével kapcsolatban;
- K. mivel az „Állítsuk meg Brüsszelt!” nemzeti konzultáció – a bevándorlással és a terrorizmussal kapcsolatos nemzeti konzultáció és a kormány ahhoz kapcsolódó hirdetési kampánya – tartalma és nyelvezte erőteljesen megtévesztő és elfogult;
- L. mivel a *Szabó és Vissy kontra Magyarország* ügyben az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélete szerint a terrorizmus elleni titkos megfigyelésről 2011-ben bevezetett magyar jogszabály sértette a magán- és családi élet, a lakás és a levelezés tiszteletben tartásához való jogot; mivel az *Ilias és Ahmed kontra Magyarország* ügyben a Bíróság megállapította a röszkei tranzitónában fennálló feltételek tekintetében a szabadsághoz és a biztonsághoz, valamint a hatékony jogorvoslatához való jog, a kérelmezők Szerbiába való kiutasítása tekintetében pedig az embertelen vagy megalázó bánásmóddal szembeni védelemhez való jog megsértését; mivel a *Baka kontra Magyarország* ügyben a Bíróság ítélete szerint Magyarország megsértette Baka András, a Legfelsőbb Bíróság korábbi elnökének a tisztességes eljáráshoz való jogát és véleménynyilvánítási szabadságát;
- M. mivel a legutóbbi magyarországi fejlemények – nevezetesen a határőrizeti területen és a menedékjog területén lefolytatott eljárások szigorításával kapcsolatos egyes törvények módosítására irányuló törvény, a nemzeti felsőoktatásról szóló törvény módosításáról szóló, a Közép-európai Egyetemet közvetlenül fenyegető és a közvélemény által széles körben helytelenített törvény, valamint a külföldről támogatott szervezetek átláthatóságáról szóló törvényjavaslat (magyar országgyűlési iromány száma: T/14967) – aggodalomra adnak okot ezeknek az uniós joggal és az Alapjogi Chartával való összeegyeztethetőségét illetően;
1. emlékeztet rá, hogy az EUSZ 2. cikkében felsorolt értékek valamennyi európai uniós tagállamban érvényesítendőek;
 2. sajnálatának ad hangot amiatt, hogy az elmúlt néhány év magyarországi fejleményei nyomán súlyosan romlott a jogállamiság, a demokrácia és az alapvető jogok helyzete, többek közt a véleménynyilvánítás szabadsága, a tudományos élet szabadsága, a migránsok, a menedékkérők és a menekültek emberi jogai, a gyülekezési és egyesülési szabadság, a civil társadalmi szervezetek tevékenységének korlátozása és akadályozása, az egyenlő bánásmóddal való jog, a kisebbségekhez tartozó személyek – köztük a romák, a zsidók és az LMBTI-személyek – jogai, a szociális jogok, az alkotmányos rendszer működése, az igazságszolgáltatás és egyéb intézmények függetlensége, valamint a korrupcióra és összeférhetetlenségre utaló számos aggasztó állítás tekintetében, amelyek együttvéve rendszerszintű fenyegetést jelenthetnek a jogállamiságra nézve e tagállamban; úgy véli, hogy Magyarország az EU számára olyan vizsgát jelent, melynek során bizonyíthatja, hogy képes és hajlandó választ adni saját alapját képező értékeinek valamely tagállam általi veszélyeztetésére és megsértésére; aggodalommal állapítja meg, hogy néhány más tagállamban a jogállamiság aláásása tekintetében a magyarországihoz hasonló, aggasztó jelek mutatkoznak;
 3. felhívja a magyar kormányt, hogy folytasson párbeszédet a Bizottsággal az ezen állásfoglalásban említett valamennyi kérdésben, különösen a migránsok, menedékkérők és menekültek emberi jogai, az egyesülési szabadsága, az oktatás és a tudományos kutatás szabadsága, a romák oktatáson belüli szegregációja és a várandós nők munkahelyi védelme tekintetében; megismétli, hogy ebben a párbeszédben mindkét félnek pártatlanul, bizonyítékokra alapozva és együttműködően kell részt vennie; felhívja a Bizottságot, hogy értékeléseiről tájékoztassa a Parlamentet;
 4. aggodalmának ad hangot a magyar kormány legutóbbi nyilatkozatai és kezdeményezései miatt, különösen az „Állítsuk meg Brüsszelt!” konzultációs kampány fenntartása és a Közép-európai Egyetem külföldi alkalmazottai elleni vizsgálati jellegű intézkedések miatt, valamint a kormánypárt vezetőinek azon nyilatkozatai miatt, amelyek elleneznek mindennemű, az uniós intézmények és nemzetközi szervezetek ajánlásaival összhangban lévő jogalkotási módosítást; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy e jelzések nem arra utalnak, hogy a magyar hatóságok egyértelműen elkötelezték magukat annak biztosítása mellett, hogy fellépéseik megfeleljenek az elsődleges és másodlagos uniós jognak;

2017. május 17., szerda

5. felhívja a Bizottságot, hogy szigorúan ellenőrizze az uniós források magyar kormány általi felhasználását, különösen a menekültügy és a migráció, a nyilvános kommunikáció, az oktatás, a társadalmi befogadás és a gazdaságfejlesztés területén, annak biztosítása érdekében, hogy valamennyi társfinanszírozott projekt maradéktalanul megfeleljen mind az elsődleges, mind a másodlagos uniós jogoknak;
6. felhívja ugyanakkor a magyar kormányt, hogy helyezze hatályon kívül a határőrizeti területen és a menedékjog területén lefolytatott eljárások szigorításával kapcsolatos egyes törvények módosítására irányuló törvényt, és a nemzeti felsőoktatásról szóló törvény módosításáról szóló törvényt, valamint vonja vissza a külföldről támogatott szervezetek átláthatóságáról szóló törvényjavaslatot (magyar országgyűlési iromány száma: T/14967);
7. nyomatékosan kéri a magyar kormányt, hogy haladéktalanul függessze fel a felsőoktatási törvény módosításáról szóló törvényben foglalt valamennyi határidőt, haladéktalanul indítson párbeszédet az Egyesült Államok érintett hatóságaival az amerikai akkreditációval rendelkező diplomákat kiadó Közép-európai Egyetem jövőbeli működésének biztosítása érdekében, és nyilvánosan vállaljon kötelezettséget arra, hogy az egyetem szabad intézményként Budapesten maradjon;
8. sajnálja, hogy a Bizottság nem reagált a Parlament azon – a magyarországi helyzetről szóló, 2015. június 10-i és 2015. december 16-i állásfoglalásában foglalt – kérésére, hogy aktiválja a jogállamiság megerősítésére irányuló uniós keretét annak érdekében, hogy az érintett tagállammal folytatott párbeszéd révén megelőzze a jogállamiságot rendszerszinten fenyegető veszélyek további fokozódását; úgy véli, hogy a jelenlegi bizottsági megközelítés elsősorban a jogszabályok marginális, technikai vonatkozásaival foglalkozik, figyelmen kívül hagyva a tendenciákat, az ismétlődő mintákat és az intézkedéseknek a jogállamiságra és az alapvető jogokra gyakorolt együttes hatását; úgy véli, hogy a kötelezettségzegési eljárások a legtöbb esetben nem eredményeztek tényleges változásokat és nem kezelték a helyzetet annak szélesebb összefüggésében;
9. úgy ítéli meg, hogy a jelenlegi magyarországi helyzet az EUSZ 2. cikkében foglalt értékek súlyos megsértése egyértelmű veszélyének minősül, és indokolja az EUSZ 7. cikkének (1) bekezdése szerinti eljárás megindítását;
10. ennek megfelelően utasítja Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottságát, hogy kezdje meg az eljárást, és készítsen különjelentést annak érdekében, hogy a plenáris ülés az eljárási szabályzat 83. cikkével összhangban szavazzon a Tanácsot az EUSZ 7. cikkének (1) bekezdése szerinti intézkedésre felhívó, indokolással ellátott javaslatról;
11. megismétli, hogy a Parlament 2016. október 25-i, a demokráciával, a jogállamisággal és az alapvető jogokkal foglalkozó uniós mechanizmus létrehozásáról szóló állásfoglalásának⁽¹⁾ megfelelően rendszeres, valamennyi tagállam, valamint a Tanács, a Bizottság és a Parlament részvételével zajló ellenőrzési folyamatra és párbeszédre van szükség az EU alapvető értékeinek – a demokrácia, az alapjogok és a jogállamiság – megóvása, továbbá a kettős mérce elkerülése érdekében;
12. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Bizottságnak és a Tanácsnak, Magyarország elnökének, kormányának és parlamentjének, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, valamint az Európa Tanácsnak.

⁽¹⁾ Elfogadott szövegek, P8_TA(2016)0409.